ناول

شین خالی

Ketabton.com

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالی

ناول

د انځوریزې شاعرۍ یوه بېلګه

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : شین خالی
لیکنه : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه
کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري
دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړې مننه ، کور مو ودان.
سمیع الدین افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلابیلو خپرونوکې په ځانګړې توګه د انټرنیټ په پاڼوکې خپورشوی دي ، زموږ د ګران هیواد دکلو او بانډو او کلیوالي ژوند یوه نوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند هغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما د غه لیکنه زموږ د هیواد د کلو ا و بانډو یو ژوندی انځوردی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی او د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.
د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې د هیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې د هغو ددې پیرزوینې څخه د زړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي د انځوریزې شاعرۍ ترسرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې د هغوی د اپیرزوینه د مننې او یادولو وړ بولم.

د هیواد ځوان او تکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم منندوی یم چې د ناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدارنګه د هغو نشریو او د انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو ترسرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

و من الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې شین خالۍ هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیر شاعرانو د شاعرۍ په ځنګ کې د پښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده ۰
که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزو کې د لنډې کیسې لیکوال اومینه وال د ګوتو په شمیر ووخو اوس په لسګونو دي۰ ولې د ناول اورومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي۰
د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال وکښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي لـه قلمه څخیدلې اوښکه ده او « شلیدلې پنه» نومیږي۰
همدا رنګه نوموړي لیکوال بیا د ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالو ترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې دیوعیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی۰
که څه هم له دغه ناول نه د مخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمـړی یې «معرات العروس» د میا حسیب ګل ژباړه او دویم ناول بیا د تـوبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیار ترجمه شویدی۰
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول۰ ولـې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي۰

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شین خالۍ په نوم یو اثـر تـر لاسه کړ چې ښایي د افغاني صاحب دسترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده۰
کله چې نومـوړي ماته د شین خالۍ په نـوم لیکنه را ولیږلـه چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرتر پایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیرو خاطروته ستون کړم او د خپل کلي ، کـور ، اوجړې او دیرې مې کې سترګو ته ودریدې۰
د شین خالۍ لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړي دي ،د تورګنیف خبره « یوازې رښتیاویل که هر څـومره غښتلي وي هنر ندی » نوځکه خـو دداستاني او هنري ادبیاتـو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي۰
د هر ناول هډوکي اوبدنه د ناول مینځ پانګه جوړوي ،خو د دې لپاره چې د ناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړو غوره به وي چې د ناول بڼه داسې را ونغاړو چې لوستونکی یې لـه بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوند واخلي۰ یانې ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه يې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبـه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکــړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنریاثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پـه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښښي٠ نوموړي د یو مرکې په ترځ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهې » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې ځـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چې د اوسني داستاني ادبیاتو پلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دريښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پــه نظم ویل شـوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغولرغونو کیسو کې دادم خان او درخانۍ، سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو.
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته د شین خالۍ د لیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکو ته په زړه پورې وي.

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورېزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا يوه څرګند حقيقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنيک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.
پدې بحث کې په مشخصه توګه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د ليکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کيدو په اړه تر سره کړې يادونه کو م.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمي شخصيتونه ، ليکوالان ، شاعران او هنري استعدادونه لـري چې هر يو يې په خپله برخه کې د جـامعې او خلکو لپاره په خپل وخت کـې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هيريدو نکې دي.
موږ په هيوادونو او نړۍ کـې مشهوره ليکوالان پيژنو چې د هغو تاريخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشريت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځيدلې دې.
همدا رنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او ديوانونه پـه ميراث پاته کړې اوپه ډيرو نـوربرخو کې هـم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان يو .
زما مطلب پدې ليکنه کـې په مشخصه توګه د هنر او هنرمند پـه اړه کوم چـې د شـاعرانو ښکلې شـعرونه پــه خپل خــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بيايې خپلو اوريدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د ميديا له لار وړاندې کوي.
پخوا که يو ښکلې شعر په يو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپيدا کوله خو نن سبا د دغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوز تر څنګ د يو ښکلې کليپ جوړولو ته هـم اړين ضرورت او اړتيا شته چې هنرمندان خپل فعاليتونه د بصرې ميديا ګانو بلخصوص تلويزيونو نو له لارې خپلو ليدونکو او اوريدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډيرو هنرمندانو د سندرو او کليپونـو سره د تلويزون له لارې اشنا يو چې بعضې يې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوې چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د پورتني اصل په نظر کې نیولو سره په اوسنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضرورورت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرې یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکې او د خپل دا انځور مختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځایــونو کــې د شعر په بڼه ترسیموې او په همدې ډول د خپل د ښکلي شعر انځور په نثرې او شعرې بڼه لیکې او ټولني ته یې وړاندې کوي چې دا کار که لــه یــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د نني جوامعو په ادبیاتو کې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خــوږ ژبو هنــر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلي کلیپونه جوړ او خلکو ته وړاندي کړي.

په همدې هیلې ددې طرحی په نظر کې نیولو سره دادي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالۍ تر سر لیک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او لیکوالانو څخه هیله لرم چې ددې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لاګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشرې ټولنه ځانله ځانګړې خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بیلابیلو پرګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه د غرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لري.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالۍ ترسر لیک چې یو ژوندۍ تاریخي کیسه او زموږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیواد د کلیوالې ژوند هغه ریښتنې داستان دی چې د دې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالۍ او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو او بانډو رسمونه، رواجونه او د خلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه د دوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کې د دی لیکنې د لاغنې کیدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de
په ډیره مینه
سمیع الدین افغاني
۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او دکلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې دتره ځوې زیړګل ته په نامه کړې وه ۰زیړګل لا کوچنی وه چې مور او پـلار یې په حق رسـیدلي وه نو د زیړګل تـره دهغه تعلیم ، تـربیه همدارنګه اعـاشه اوروزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیړګل د مور او پلارنشتوا لی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیړګل ډیرګران وه او هغه ته به یې دخپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰
زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ ښیره همیشه په سترګو کې وه ،دهغې په لیدو بــه د مینې ، مــحبت ، هــیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې دهغه تر خولې داسې زمزه تر غوږو کیده:

ښــه ښکلا ښــه نازونه یــې دی
تور اوربــل شنــه خالونه یې دی

شین خالۍ پــه رښتیا هم طبعي ښکلا لرلــه چې د کلي په خــورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،دهغې ښکلې ښیره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل پــه زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتــل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مــــخ یې ځلــیږی له نوره
شوخ نــظر سترګکونه یې دی
تور اوربــل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګــــر منترونه یې دي
تور اوربــل شنــه خالونه یې دي

د شین خالی په تندي ،زني او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه:

جګه ونـــه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریــبونـــه یې دی
تور اوربــل شنــه خالونه یې دی

او په اخرکې به یې خپل د مینې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربـــل شنه خالونه یې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شین خالۍ

شین خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغــې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مــحبت احساس کاوه ۰

شین خـالۍ دموراوپـلار یوا ځیـنۍ لـور وه چې هـغه یې ډیره نازوله او طبعې پسې به یې ګرزیدل .

هغې د کلیوالي سینګار سره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به د کلي په کوڅو کې پنارو سرشو نو مور ته به یې په خواږه اواز کې ویل۰

مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې د بنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او د کلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري مــامــا نه د سینګار شیان رانیول۰

شین خالۍ د بنجاري مــامــا نه چارګل ، پازیب ، سیــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول د سینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله۰

مورې بنجاره مــامــا راغلی دی
نورشیان یې ډیرې دا پایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مــامــا راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کې تېرېده نو خوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاوه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده۰ چې هغې به د بنجاري په راتــګ د مور نه د پیــسو د ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډير خوښيږي
رنګ رنګ سيــخکونه په اوربـل مې هوسيږي
عطر شام پاريـــس مې په دمــاغ ډير ښه لګيږي
نقدی پيسې نه وی ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

شين خالې په کليوالي سينګارکې د کـلي د نـورو خـورلنډو ښځه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نکريزو سره وه ،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تـنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه ،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډير شوق کله کله مورته داسې ويل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډير خوښيږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زروچــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

شين خــالې به دمـور او هـــمزولـــو سره د زړه راز او هيلې داسې شريکولې ۰

ځان چې مې سينګارکړه بيانو ځمه دګدر په لور
موري دهـــمزولـــو سره نــن دمـــازديګرپه لور
ډيربـــه شم خوشحاله چـې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې ښومره ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کور تر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې د کلي د لوېې بیالې څخه يې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به يې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدارنګه د باغچې په مینځ کې يې د ابو پکی د رولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې د هغه د پاسه يې داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به يې داغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده ۰

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالي او نورو ښایسته ګلانو سربیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړګل به د هغو څخه څارنه کوله۰

زیړګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونو ځمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوخت ؤ ۰

زیړګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله۰

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:

زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيړګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شين خالۍ ته يې وکتل او بيرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وويل:
بيا د ې دکوم سينګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شين خالۍ په جواب کې ورته وويل:
ته نه ګورې چې ليچې مې تشی دی او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زيړګل سر ورته وښوروه او ورته يې وويل :
سمه ده سبا له خيره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګــر دوکان له دی بيايم او بيرته په خپل کار بوخت شو ۰
زيړګل ته د شين خالې د ا هيله ډيره خوندوره وبريښيده او له ځانه سره يې داسې زمزمه کوله:

مــانــه د زرګــر د دوکــان
خيــالي پــاولــي غــواړي

سپينی ليــخې تشــې ګرځي
ليلاځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زيړګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شين خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسی ويل:
زيړګله ځويه !
زه د يو ضرور کار لپاره ښار ته روان يم او نن څمور د اوبو وار دی هيله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې ښاروی هم درنه وګي يا تږي پاته نشي ۰

زيړګل چې د شين خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تيريدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ويل:
سمه ده تاسو بيغمه اوسې زه کارونه سمبالوم ۰

شين خالۍ چې د پلار او زيړګل خبری واوريدې خوابدی بيرته د کلا انګړ ته ننوتله زيړګل د شين خالې په تنده پوه شو ورسته يې ورته وويل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم ۰

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پرې ماتوله دسباورځې دشین خالۍ دزرګرددوکان دتګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مروورده
د لاس بنګړی می خوړ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــخې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــخې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــخې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورمه برخه

شین خالې

زیړګل چې د شین خالې په کلیوالي حسن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغه د ټنګ ټکور سره ځانګړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږاوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چاربیتې او غزلونه یې کمپوز کړي وې نو تل به په خوښیو ، اخترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم به اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږاوه او د کلي د ناېي ځوی میراجاني به د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پورته کاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست.

د زیړګل سندرې د هغه دزړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د سندرو مینه وال نه تنها د کلي اوسیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله.

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امسا په لاس کړه دستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کولې چې په ربښتیا به د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده.

شین خالې هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ، هغې دلښته په شان جګه ونه او د کوترې په شان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل :

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالې
لکه کوتره مې د ورایه ولیده شین خالې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کليوالې سینګار او نزاکتونوتراغیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکوکتار یــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریی زړګی ویوړه د ګوګله ځینې
په سرومنګلو یې لاس تیرکړه دکاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کــوتره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به یې د ڇنباک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خورلڼو سره په چکر شوه چې زیړګل به د اسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګروه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه یې په هنروه نه
د نجنومینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره د اسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایــه ولــیده شــین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليوال جلۍ

د کلي مينځ کې د پنجو په څوکو تلله جلۍ
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلۍ

د سيخکو کتار يې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نظر يې زړګی ويوړه د ګوګله ځينې
په سرو منګلو يې لاس تير کړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلۍ
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلۍ

خپلو همزولو سره وتې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مازيګر وه نه
د پلو لاندي پټ کاته يې په هنر وه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليدله جلۍ
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلۍ

يو يې په غاړه سور کميس ګل بخمل وه نه
په جګه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريدله جلۍ
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلۍ

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډېر خوشـــاله او هغې ته بـــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږو شیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چې څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راتوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې۰
که څه هم خو واري زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه۰

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلرو خو خبره داده چې۰
زیړګل د شین خالۍ مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالۍ مور خپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا او په مورډېر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې او کله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې۰

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه برېښېدلې وه او همدا وجه وه چې په ډېره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهنتون د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زیړګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تـــره یې د زیړ ګل فراغـــت هغه ته مبارکې وویله او دلوی خدای شکریې ادا کړ چې د هغه هیله کوم چې زیړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر یو حده تر سره شوه ۰

د زیړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازموینې لپاره به یې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د ریاضي ، کمیا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مین یې هم لوستل۰

څه موده ورسته زیړ ګل خپل د ښوونځې د دورې همصنفیانو ته په خپله حجره کې د میلمستیا بلنه ورکړه ، د ښوونځۍ دوستانو هریو د تعلیم د دورې خـــپلې خاطرې خوړو او ترخو شیبو کیسې کولې او د لیسې د دورې د فراغت څخه یې خوښي څرګندوله ۰
د دوی کیسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زیړګل یو نژدې دوست د هغه سره د اسې پوښتنه شریکه کړه:

زیړګله !
څه تصمیم لرې په همدې تحصیل قناعت کوې یا که غواړې چې تحصیلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زیړګل په جواب کې ورته وویل:

ډیرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصمیم ندې نیولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات یوازې په لویو ښارو کې امکان شته ، خو په هـــر صورت کـــې زه تصمیم لرم چې د کانکور ازموینه ورکړم ، وګورم چې روزګار مو د سره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه باید خپل تحصیلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف یو مشکل شته که چیرې زه د تحصیل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شې ، اکاته هم هغه د ځوانې قوت ندی پاته د بلې خو د شین خالې څـــخه لرې کیدل هم ګران دې ،په هر صورت یو ځل د کانکور ازموینه تر سره شې وګورو چې قسمت او نصیب مـــو کوم لور ته بیایې ا و څه را سره کوې۰

شین خالۍ هم د زیړګل د مسا پرې تر فداره نه وه او د زیړګل د جدا یې توان یې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړګل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دې خدای دې د هغه سیوری لـه موږد سره نه کموې.

زیړګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشــــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستـــــا د پــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــه وږمه شمـــــه بهار دې شم

زیړګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتــــــه بلــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم
ته ما ته په مینـــــه مینـــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــــا سره جــــذبه د ه محبت زړه کې
راشــــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصــــــه سره خــــــوند کوي
راشـــــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

زیړګل چې د شین خالی جګه ونه ، هسکه غاړه اود پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــــه غاړه زیب لرې امیــــــــل سره
راشــــه چې د سپینې غــــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پايزيب په زړګي بنــــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې يار دې شـــم

ستـــا د پـــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمـــــه ورېمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــه بلــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشـــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم

ته ما ته په مينـــه مينـــه وګوره
زه دې سره لمبــــه شمه انګار دې شم

مـــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سينګار دې شم

مينه د اخلاصـــــه سره خــــوندکوي
راشــــــه چې د مينې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زيب لري اميـــــل سره
راشــــه چې د سپينې غــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پايزيب په زړګي بنـــه لګي
راشه چې پايزيب دې شـم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

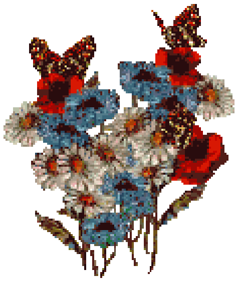

شپږمه برخه

شین خالۍ

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کــې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابــلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې د دغو مسائلو ، مشــکلاتو او مــوانعــو په مقابل کــې د پوهــې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پــدې پړاونو کې معــقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي ۰

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وې خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،ا و دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي ۰

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولــګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیته اعلان شوه ، زیړګل هغه همصنفیانو ته کوم چې د ازموینې د نــیتې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړاو د خپلونژدې دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بــې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یوځای به د ازمــوینې لپاره درسی پروګرام په مخ بیــایې په هــمدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې د ازمــوینې تر نیتې پورې بــه هــر ورز د سهــار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشي او د ازمویــنې په احتمالي پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي ۰

د زیړګل د ا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په حجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معــادلې حلیدلــې او هــمدارنــګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، ديني اونورو مضامينو سوالونه بيرون نويس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په رښتيا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پايلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړي٠

زيړګل همداسې چې د طب مسلک خوښيده په ډيرعالي نمرو همدې پوهنځي ته بريالی شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموينه په بری پای تـــه ورسوله او د خپــلو خوښې د پــوهنځی ګانو په لستونو کـې خپل نومونه وليدل ،هغو يو بل ته يې د خپلو د زحماتو او لاسته راوړنو څخه مبارکی وويله او دخوشحالی اظهار بې کاوه٠

زيړګل او د هغه ملګري په ډيره خوشحالې بيرته خپــلو کلو او بـانـډو ته را ستانه شول او د خپلو بريا و زيری بې خپل دوستانو ، کليوالو او د کـورنيو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وويله٠

زيړګل اوس د يو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهيده چې د منظم درسونو د تعقيب لپاره هغه محصلين چې د ولاياتو نه کومو پوهنځـيو تـــه د بريالـــتوب چانس تر لاسه کړې وې بايد د مربوطه پوهنځيو د پوهنتونو نو په ليليه کې ميـشت شي ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تــلوبه ځوک د کورنې جنجالونـه حلوې او د هغوی جوړيا نــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ٠

زيړګله ځويه !

ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم٠

زيړګل په بيړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه يې ورته وويل اکا څه مو ويل ؟

هغه په داسې حال کې چې شين خالی او د هغـــه مور هم هلته نـــاسته وه زيړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وويل:

زيړګله !

هغه لږ څه غلی شو بيا يې پــه داسی حال کې چـــې خپلې ميرمن او شيـــن خالی ته کتل زيړګل ته داسی وويل:

ته پدې پوهيږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسيږي لازمه ده مـــطلب ته د رســـيدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي٠ زه ستا په تشويش او مشکلاتو بانـــدې پوه يم ، ته زمورږ لـــه خوا هيـــڅ تشويش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښيار طبيب درنه جوړشي ، زمورږ په کلو او بانډوکې ډاکترته ډيرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران په ولسونو کې د عزت او اعتبار خاوندان دي ، په موږ هم عمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو .
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیاېي بیا هم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندي ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندېښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې .

د شین خالی مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته باید زحمت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شې .
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کتل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده .

زیړګل د ځایه پاځید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د ځارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالی نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده .

شین خالی ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پلار د فیصلې خلاف یې هم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیړګل د بیلتون د زغم او حوصلې توان پیدا کړي.

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه را ورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازار ته لاړل .زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې بې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،همدا رنګه ملګرو یې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبا د وخته د زیړګل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه.

د زیړګل د ملګرو د رارسیدو سره سم د کلي او سیدونکو ، سپین ږیرو او دوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابی هیله وکړه .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خدای پامانې وروسته یې رړنې او به د ټوټکې په دود د هغوی پسې وشیندلې .
زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او د ولایت د مرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل .
د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو د هستوګنې د خونو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځاې پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ .
زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکې مینې کیسې زما سره شریکولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوې ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تال کې زنګیده لیونی
بیا په زړګي مې وریده لیونی

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ خیره ورته په فکر او خیالونو کې زنګیده له د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بې پروا وه خندیده لیونی

هسې بې درده بې احساسه نه وه
ځما په مینه پوهیده لیونی

ما چه اظهار ورته د مینې کوه
لکه د ګل به غوړیده لیونی

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغانی څومره ښې ښیبې تیرې شوې
چې په مالت کې اوسیده لیونی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

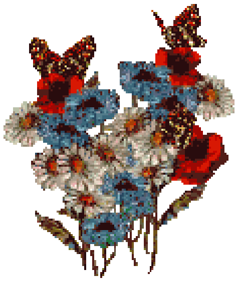

اومه برخه

شين خالې

زيړګل ورو ورو د ښاري ژوند ، دپوهنتون د ماحول ، نويودوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کيده خو په هغه کې د کليوالي ژوند تاثيرات اوکرکتر د ورايه په سترګو کيده ٠
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تـوپيرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمينداري او مالداری تر څنګ پرګنيزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زيړګل ورسره نوی بلديده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وا يې:
چيرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې٠

خو د زيړګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډيرلږ وخت کې ځانله ډير دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پيدا کړي٠
زيړګل د تحصيل په شرايطو کې دوخت په ارزښت او ماهيت ښه پوهيده،هغه د ا پـتيئلې وه چې بايد وخت تري بې خايه تير نشې ، هغه ته دا جوته شـوې وه چې د طب د مسلک لمړې يا مقدماتې کال د زحمت اود زياره سره دي، ځکه چې پدې لمړۍ او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژيو سره اشنا کيدل او همدارنګه د انګليسي ژبـه او لاتيني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې دهغو يادول په بنسټيزه توګه دهر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پـه کتابتون کې تيروه او هلته به يې مسلکي کتابونه متالـعه کول او دطب د علـماو د نظـرياتو سره هم اشنــا کيده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرايدو او مجلو څـخه په استفادې د وطــن او ددنيا د حالاتو څخه ځان خبروه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښنو ، نظریاتو اوداحزابو ترفدارانو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول٠

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشریح کول او ویل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده٠
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زموږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دي چې کولاې شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحددین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل٠

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دې او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري٠

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلې وه چې د ا وخت هغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي٠

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هر لمانځه وروسته هغو ته دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې٠

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه٠ هغې هر مازیګرى د زیړګل د شوتلو پنډ او د څارویو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه٠

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چپرکت پریوت او د شین خالۍ پـــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولـــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله
ښکلې چارګله شینو جانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلې د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیرخوندورکاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خور زړګې تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته سور شال کلیوالي ېږ په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ ځومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې ېږ تورې تور اوربل ېږ مزې دار دی نا
ځومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ېږ پاس په پوزه پرې دار دی نا
مین ېږ کړمه
دا پټ کاته ېږ په زړګي ویشتل کوینه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ېږ لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې ېږ کړمه
شرنګ د بنګړو ېږ عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال ېږ نور ښکارې
ښایسته سور شال کلیوالي ېږ په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ ځومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

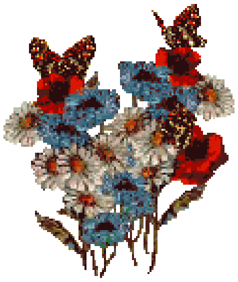

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې.

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه ځرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلي وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کې کلي ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي.

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پلار دې ددهقان سره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چې د ډاکترې اول کال ډیر زحمت پکار لري وایې که خوک په دې کال کې بریالۍ نه شې بیا نو ډاکترې د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایې چې په خیر کامیابه او بنه ډاکتر ترې جوړ شي.
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځي، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي.

شین خالې ددې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده د زرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواده تیاري نـیوله ،هغې ته یې د زیړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالې احساس بې دهغې ترغوږوورساوه.

زرڅانګې وویل . زه هم د خدایه دا غواړم چـې زیړګل زما د واده پورې راشې خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي.

د زیړګل هم د لمړي سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پاې ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو د رخصتې لپاره تیـاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت د خپل د خونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او د علاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول.

شین خالې چې د بنجاره سینګار ډیر خوښیده ، هغې ته یې شنه او سره بنګړي، جامې ښکلې ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدا رنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوی لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځاې کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مسا پرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي.

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پاې ته ورسیدل او د خپلو هلو ځلو او زیار څخه راضې معلومیده دا سې احساس بې کاوه چې هغه څـه چې یې پتیلې وه پـه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضې وه خو ددې رضایت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه ترلاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځي د ډیرې خوښې شیبې شمیرلې او دځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـان د موټرو تم ځاې تـه رسوې او کله به بیا په خپلو کلې او ځمکو ګرځې او د شین خالې خیا لې اوربل ته بـه په باغچه کې ښایسته اورنګارنګ ګلان کرې.

سهار زیړګل د سهار دلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر مابنام یې د سفر لپار جوړ کړې وه تر غاړې کړ او دخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتیو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او د خپل ولایت د موټرو تم ځـاي ته روان شو ، د بس په تم ځاي کې یې د خپل ولایت ډیـر ې اشنا څیرې تـر سترګو شـوې خـو د زرخـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول.

په لاره کې زیړ ګل د زرخانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړ ګله !
ښه شو چې ومې لیدلې ،ما فکر کاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې.هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرخانګه او هغه بله یې مور ده.

مور دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید موو کړ ، که د خداې رضاوې بله اونۍ د زرخانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلي چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دي بس د میـلمنو پالنه او هغو سره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده.

زیړ ګل ورته په لـمړي سر کې د خوښی مبـارکي وو یله او بیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل : تاسو بیغمه او سۍ کاکا زه کارونه جوړوم.

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول.

زیړ ګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې د کلي د ځـوانانو سپین ګـرو او نورو او سیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه.
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلي نارینه او سیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددې کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي او سیدونکو د زېړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل.
پس له روغبړه زېړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زېړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زېړګل خپل کلي والو ته داسې ویل :

درنو خویندو او ورنو !

سواد او پوهه دا هغه د خداې لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لارښونه او حدیث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې او س موږ ته په کلي کې داسې موقعه برابره شوې ده خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړې د نعمت څخه بهره مند شي.
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو د ښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلي د زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو او سیدونکو د زېړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.
استازوهم د زېړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زېړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې دمخه د هغه د راتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او دهغه سره یې روغبړ وکړ او په لیدو یې ډیر خوشاله شول.
شین خالۍ هم د غرمې ډوډې تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډې یې نوشجان کړه.
د شین خالۍ مور زېړګل ته ویل څنګه شوه څویه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟
زېړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سړې مطلب ته نشې رسیدلاى ، زه د خپل زحمته راضي یم ، ښې نمرې مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي ،تاسي بيغمه اوسي ما بايد زحمت ويستلي واي٠
د کاکا ناوي وويل٠ شکر چي ښه نتجه دي ترلاسه کړي ده تل خوشاله او بريای اوسی٠

شين خالی هم د زيړګل په برې خوشاله وه ،پس له ډوډې زيړګل د شين خالی سوغاتونه د بيکه راوويستل او ورته يې په ډيره مينه ډالي کړل او همدارنګه د کاکا ناوی شال يې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګی هم ورکړه چي اکا کورته راشي او هغه ته يې پر سروتړي چي هغو هم د زيړګل سوغاتونه په ډير خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څوشيبو خوږو کيسو او خبرو شين خالی د زرخانګي د واده خبر زيړګل ته ورکړ او د هغې دا هيله يې هم ورته وويله چي واده ته به يې ښکلی شعر جوړوي چي بيا په واده کې ئې په سندرو کي ووائي٠
زيړګل د شين خالی دا هيله ومنله او خپله شړې يې ترخان چارپيره او د داما ن ځمکو ته د اکا د ليدلو په مقصد ووت٠
زيړګل د دامان ځمکو ته نژدې په يوه وړه غونډې کيناست او داسي زمزمه يې ترخولې شوه:

شپې دي د برات شه شه کلونه دي اختر
پل دي بختور شه ناوې پل دي بختور

زرخانګه چي د شين خالی نژدې خورلنډه وه او زيړګل ته يې ورور ويلی وه زيړګل د هغې د راتلونکي په اړه داسي هيله لرله:

پل دي بختورشه ناوې مينه کې دي کورشو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دي ښکلا دي چيرې مه شه د نظر
پل دي بختور شه ناوې پل دي بختور

او دهغې د واده محفل يې داسي تمثيلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مینه کړي نڅا
یې د نجونو میره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصیب کړه په ژوندون کې زیب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختې لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنا دې شه طبیب
اور یې چې بلیږی پاک الله یې شي قریب
وی دی په امان کې افغاني ښکلې بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کور شو
نوې اشنا یې شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لور شو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مینه کړي نڅا
یې د نجونو میره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصیب کړه په ژوندون کې زیب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنا دې شه طبیب
اور يې چې بلیږی پاک الله يې شي قریب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

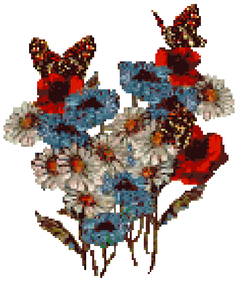

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او دکلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې دهغو سره کور اوکلی شي او همدارنګه د اکا سره د کـرنې او مالدارۍ پـه برخه کې مـرسته وکـړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خـالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کـولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالۍ د زیړګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خـورلنډې زرخـانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار اوسي ځکه چې زرخانګې مشر ورور ندرلودهمدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرخانګې د پلارنژدې مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرخانګې د پلار سره مرسته وکړي.

ماښام کله چې زیړګل ښاروې د کلا انـګړ ته راوستل نو په شین خـالۍ یې غږوکړ چې ښاروې په خپلو ځایو کې وتړي ترڅو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه ښاروې په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلـو پنډ د وچو وښو تر څنګ تـراوړې ښکـته کړ او لور یې د دیوال په د رزکی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګـډه کـړه او د ښـارویو مخې ته یې په کافې اندازه واچوله او خپل ښادر یې چې شوتلـه پکې راوړې وه و څنډه او د کـور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالۍ په بیړه چاې تیار اوپه پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود .
یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغلـه او شین خالۍ د هغو مخـې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوډکي پیالي کېښودلې.

زیړګل د تورو چایو څښنکل عادت درلود ،مګـــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چـــایو څښنکل غوره ګڼل او ویل به یې چي د شنو چایو ګټي ډېري دی خو شین خالۍ بیا دومره سر پری نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیر نه درلو د ،څـه چي به تیار وه هغې به څښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښي چای عادت ګرځېدلی وه.

زیړګل د چای اخـري پیاله پــه سر واړوله چي د کـلي د ملا د الله اکبر آ واز پـــورته شو ټـــولو د جل جلالهو اواز تر خولي وخوت ، زیړګل څادر او اکایي شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترځو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوي په ځغرده ځان جماعت او دجمې لمونځ ته ورسوه.

په کـــلي کي د ماښام لمانځه ته د کلي اوسیدونکي حتمي جـــومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری او خوانان ځکه چي دورځی له خوا ټـــول دکار او غریبۍ لپاره د کـــلي څخه بهر وتل ، څوک به د بزګری په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـــړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کي تنها دکور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـــي په خپلو کي بـــي راشه درشه لـــرله او همیش بې بنډارجوړ وه خوددی بنډارو ترڅنګ د کورد کارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلي او نور ډېر مصروفتونه وه چـی د کور ښځو هم په ډیـــر زحـــمت او کـــړاونوورځنـــۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرخانګې پلا ر، زرخانګه د شین خالۍ کورته واستوله چي وګوري که چیری زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرخانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمي کي وه پـــدې توګه په کلي کي د دې دوؤ کورنیو تک راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډېرؤاو ښې اړیکي یې ساتلې.

زرثانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پـــه کورکي خپل پـــلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکټ یې واغـــوست او خپله تور بـــخنه شړۍ یې تـر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرخانګې د پلار سره یې روغبړ وکـــړ او هغه تـــه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه او دکور په انګړ کي ورته ځاي برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيړګل ، دزيړګل اکا ، شين خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کيناستل.

د روغبړ نه وروسته شين خالۍ د چاى د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پيل کړې.

په پيل کې د زيړګل آکا د زرڅانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛

لعل ميره !

څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسيدلي ياست ؟

د زرڅانګې پلار ورته پـه ځواب کې وويل:

آکا ، که رښتيا راباندې وايې مامله خو جوړه ده ، داسې د جنجال ياستونځى کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړى ندې، که څـه هم د زرڅانګـې مور يو څه اضافي بوجونه پر هغو ايښې ؤه، خـو کله چې زه خبر شوم ما د زرڅانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چـې زرڅـانګه زموږ يوائينى لور ده ، موږ بل اولاد يا وارث نلرو ،اوس که مـوږ پـه ځـوم دا بې ځايه مصارف او بوج واچوو نو دهغـو راتلونکى ژوند به د کړاونو سره مخ شې چې دا خبره ما د زمانخان سره هـم شريکه کـړه اوورته مې وو يل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نـه غواړم چـې پدې بـرخه کې کوم شرط يا بوج درباندې کيږدم ، دبلې خوا د زمانـخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړى دى ، هغه زما ددې فيصلى څخه مننه وکړه او راته يې وويـل چې دا زموږ او تاسو د خوښـې او دوستى خبره ده ،ستاسو دى کور آباد وي خو موږ هـم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هيله ده چې زموږ واده او دا خوښى په ښه شان سره تر سره شي ،تاسى تشويش مکـوى مـوږ د کلى رسم او رواج نـه ستر ګې نه شو پټولى هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه موږ خپله هـم دا تکل لرو چى زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درښبت تر سره شې.

د شين خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟

لعل مير ه آکا ، د واده ورځ او نيټه مو وټاکله ؟

د زرڅانګې پلار ورته په جواب کې وويل:

هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې دجمعې په ورخ که دخداې رضاوې واده د ى ، همدا وجه ده چې آکـا ، زيړګل او تـاسوسره د مشورې لپاره راغـلى يم ترڅو د واده پـه تنظيم کې له ما سره برخه واخلى.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې ډول لعل میر آکا ، زیړګل ، او د شین خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ او دې پایلې ته سره ورسیدل چې د ښځو مراسم دې د زرخانګې دوی په کور او د نارینه و لپاره د شین خالۍ دوی په کور کې ځایونه برابر شي او میلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ۰

کله چې د زرخانګې پلار د زیړ ګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنی وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ۰
زیړ ګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بیل یې واخیست او د باغچې په لور روان شو ۰هغه د زمانخان اکا ځوی یا د زرخانګې کوژدن ا باسین له ورکتوب څخه پیژنده ، هغه به همیش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځیده ۰ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

دزیړ ګل څخه شین خالۍ هیله کړې وه چې دزر خانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زیړ ګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې یې ډالې کړي ، زیړ ګل د هغې کلېوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هیله لرله:

ناوکۍ خومره ښه ښکاریږي
په ناز همزولې یې ګډیږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زیړ ګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثیلوه:

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خومره ښایسته د غاړې هارېې طلایي ده
د شملــه دارهلــک ښادي ده

دا باسین او زرخانګې د نیکمرغې لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکۍ پــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمـــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیـله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخر کې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګـــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالــه دا ډالۍ د افغاني ده
د شمــــله دار هلک ښــادي ده

ډالۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـلــه دارهلک ښــادي ده

ناوکۍ خومــره ښه ښکاریږي
په ناز همـــزولې یې ګډیږي
د هلک کورپـــرې ابـــادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شملـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده
څومره ښایسته د غاړې هاریې طلایي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

ناوکۍ پل دی بختور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مورو ښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مو ګل او عندلیب شه
اوسۍ خوشاله دا ږ الۍ د افغاني ده
د شمله دار هلک ښادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرځانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړ ګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه ۰

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرځانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او د کلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلې وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او د کلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې بې ترې کار اخيست له ځانه سره راوړي ؤ او د پخلي لپاره بې څو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنګه بې په لويو او وړو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره بې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه بې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠
په رښتيا سره هم ټولو کليو الو د واده ميلمنو ته ميلمستيا او هغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار او منډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو د آشپزې ګروپ سهار دوخته د کلی د نائې تر لارښوونې نغري بار او د هر رنګ خوراکونو د پخولو کار پيل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډی ،بانجان بورانې ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمې خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠
ماز ديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوږو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د ديري په لور د سيل لپاره تلل٠
کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره موظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې٠

د کلي او ميلمنو په څيروکې د خوشالۍ روحيه دورايه ځرګنديده او ښايسته ګڼه ګوڼه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ او بيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کلي او سيمی د خلکو تر غوږ شو٠ سازيانو په وار سره دبهاړي، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جوګ په راګونو کې دمقام ، غزل ،لنډۍ ،چاربيتې،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانوته اوړول٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شیبې وروسته زیړګل هم د شین خالۍ د خور لنډۍ زرځانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډۍ په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل انډیوالانو سره د اباسین دلیدو او هم د سیل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل۰
د زیړګل دوستانو د هغه په لیدو هغه ته ښه راغلاست ووایه او د هغه څخه یې هیله وکړه تر څو ددوی د خوښۍ لپاره سندرې ووایې ، که څه هم زیړګل په اوله کې رضایت نه ښوده نو چې کله اباسین د هغه څخه هیله وکړه نو بیا یې ارمونیه خپله کړه او د دې سندرې په ویلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ۰

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالې ده
د اباسین هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوریدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زیات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپړکول او د واده فضا نور هم توده شوه۰ زیړګل یو څو نورې سندرې وکړې او ورسته یې د دوستانو د تشویق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کیناست۰
په همدې ترتیب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازیانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته میلمانه په احترام او عزت رخصت او د اباسین د واده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه۰

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازدیګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه د ناوې د راوستلو په نیت د لعل میر اکا د کور په نیت روان شول۰
کله چې ورسیدل د کلي ملا د سپین ګیرو او میلمنو په ګډون د اباسین او زرځانګې شرعي نکاح وتړله او د کلیوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډیره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسین خپله کوژدنه په کاله کړه۰

کله چې د واده مراسم خلاص شول زیړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاریو خبر واخلي په لاره کې یې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسیدو یې د شین خالۍ په یاد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـډې دلبرې
دګلو سیل لــه بــه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټــال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګـــلو سیـــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بــاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیـــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترځو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګډې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره ګډي جانانه
دګلو سیل له به راځي جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښا پیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به مني جانانه
دګلو سیل له به راځي جانانه

زما د پاکي میني ښکلي بڼ کي
ستا د ښایسته حسن منلي بڼ کي
د وفا لاس به راکوي جانانه
د ګلو سیل له به راځي جانانه

زما د میني او سرو ګلو باغچه
د رنګینو ،باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانه به ساتي جانانه
دګلو سیل له به راځي جانانه

ترخو پدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدي جانانه
د ګلو سیل له به راځي جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

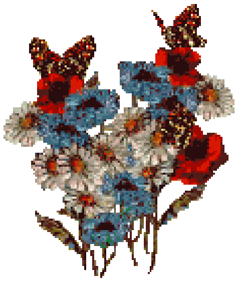

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیرګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو دکلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدني شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګرانه خبر وه٠ خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکي په هیله دا پتئلي وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هیلې مازیګر یې خپل دا ړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیرګل د اکا ،کاکانوې، شین خالۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځایه په بس کې له څو ساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خونې انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه ترمخه د رخصتۍ څخه راغلي وه چې دزیرګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیرګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځاې پر ځاې او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخونې د انډیواانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
مابنام زیرګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسها ر دخپلې پوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ٠
زیرګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسې څانګې څخه دنوی سمستر درسي پلان ترلاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتیب زیرګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې په هغه وخت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفوته ځوانان جلب کړي.
مختلفو تنظيمونومشخصې موضوعګيرۍ او نظرياتو لپاره كار كاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړۍ کې دخلكو اوحكومتونوسيا ستونوپه اړه هرې ډلې خپل نظريې ښرګندولې.
اكثرا دا بحثونه په وطن او نړيواله كچې د فقر،بدبختی او بيعدالتی په مدار ښرخيدل.

يوې ډلی به د يوې سياسي ايډلوژي ښخه او بل ګروپ به بيا د بلې سياسي موضوع ګيرۍ ښخه دفاع کوله. ددې حا لت ښخه داسې معــلوميده چې مختلفو پا رټيو اوګوندونو دځوانانو په مينځ کې دخپلو صفوفود تــقويې په مقصد جــدي كار پيل کړي وه. دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن کې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو کې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن کې ديوی عادلانه ټــولنې د مينځ تــه راتګ پــه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلوعلاقې وړ پارټی او تنظيمونو کې تنظيمول.

ځينو بيا داسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پــه وطن كــې د اسلامي اصولود تطبيق په مقصدخلك جهاد ته را بــلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يــې اسلامي اصولــودنه مراعت كيدو دليل باله او خلك يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكو کې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد نارې پـــورته کړی وې.

ځينې نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن کې د طبقا تی ژوند موجوديت باله او داسې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير ورکړو، اوپه وطن کې دعادلا نه اوانساني ټـــولنې د راوستلو لپـــاره كار وکړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلك طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري را بلل.
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفدارو چې د مايوستانو په نامـــه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد کې ښرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټی افـــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلك يې اتحاد او اتفاق ته رابلل.
پـــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول کې محصلينو دداسې بـــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكو اوسپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره د سياسي پارټيوصفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن کې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق اوبدبختی کندي ته ګذار کړل.
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پتیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نورو بادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې دټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو په خلاف وې ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوباڼدو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او دغلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې تور دی
سر به ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

او د خپلو نیکونو او پلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندي بچیان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسیـــان لري
لوی احمـد شاه سترنوم په جهان لري
ساتو به یې شــــاړې د چمن سره
مینـــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

او دګران وطن افغانستـــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونو نه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــورئ هرات دی که لغمـــان
یا که ننـــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــان
غرونه یې ښه ښـــکاري دمعدن سره
مینه موږ لرو دخپـــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او شپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبـه خــــوږې لري
سیند د ارغنـــداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سینـــد څه نخرې لري
جـــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــور ياد ګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مينه مــــوږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبـــــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــــه مــــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمــــوږه خـــوږ افغانستـــان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسيـــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مينـــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطــن په موږ باندې ډير ګران دى
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــــان دى

وګـــــورئ هرات دى که لغمـــــان
يا که ننـــــګرهار دى که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــــان
غرونه يې ښه ښــــکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــــدى ډير ګران دى
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دى

وايي هريرود اوبــه خــــــوږې لري
سيند د ارغنـــــداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سينـــــد څه نخرې لري
جــــوړې ترې بيالې دى د سربن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په مـــــوږ باندى ډير ګران دى
دا زمــــوږه خوږ افغانستـــان دى

دا وطــــن زمــــوږه افتخـــــار دى
دې کې موعزمت د نيــــــکه پلار دى
دا د افغـــاني کلتــــــوريادګار دى
لاس په ګريبان ګرځــــوله د شمن سره
مينه موږ لرو د خپــــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندى ډير ګــــران دى
دا زموږه خــــوږ افغانستــــان دى
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

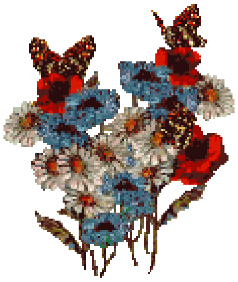

دولسمه برخه

شين خالۍ

زيړګل ته د پوهنتون چاپيريال د پوهې ، تعليم او تربيې ماحول وه چې هره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علميت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کيده چې د هر چا ه سره به يې په پراخه تندۍ او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډيره لږه موده کې د ډيرو مخلصو او ريښتينو دوستانو او ملګرو سره آشنايي پيدا کړه او د دوستانو په مينځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شين خالۍ هم چې د زيړګل لرې والي زوروله د زيړګل دا هيله يې عملي کړې وه چې د ليک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د ليک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شين خالۍ نژدې خورلنډه زرڅانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلينو ته زيړګل او د کلي او سيدونکو وړانديز کړی وه مقرره شوې وه .

زرڅانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عالي دارلمعلمين کې شامله شوې وه خو يو کال وروسته د يو څه ستونزو پر بناوونشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځينه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شين خالۍ او نورو خورلنډو يې په شوق درسونو ته را تله چې په ډيرلږوخت کې يې د الفبا د تورو سره اشنايي پيدا کړې وه او حروفونه يې يو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمينان پيدا شوې وه که د خداي رضا وي ډير زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي.

په همدې ترتيب ژوند خپل پړاونه تيرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړ ګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې ۰

زیړ ګل لا د خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند د نوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، د هغه سن او سال او د هغه صحي حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو د هغه د مرګ احوال د زیړ ګل تر غوږو ورسید۰
زیړ ګل د دې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ۰

شین خالۍ ته د پلار او د هغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږې او انسانان پدې کې هیڅ نشې کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي۰
زیړ ګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـې او د پوهنتون د لیلیې پـه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیرې محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړ ګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله۰
ماښام د مراسمو ورسته زیړ ګل د پوهنتون د لیلې خونې ته راغې او د شین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ۰

زیړ ګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړ ګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، د بلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل او د هغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــیار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې یې ورته مشوره نه ورکوله او د یو معقول تصمیم نیول یې ورته توصیه کوله.

دزیړګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه یې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم یې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازیګر د لمانځه لپاره یې تیاري ونیوله ، اودس یې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته یې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پاکه ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وي او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ریا کاران دي.

عزت یې شي نصیب چې ربــه ستا پــه لیارې سم دي
ذلــت پــه هــغـه چا چــې د ریا پــه لیارې سم دي

پاکه خدایه !
ژوند په تیریدو دي خو سر لوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي.

تیــر بــړې قافلــې د زمانــې نــن او سـبا کــې
سر لوړي به وي څـوک چــې د الله پــه لیارې سم دي

لویه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پیدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي.

انســان لــري ډیــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زیبیږي ورته کــړه چــې د عقبا پــه لیاري سم دي

الهي !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدايه په خپل دربار کې قبول وګرځوې٠

زاهــد پــه عــبادت رسي د زهـــد مرتبې تــه
سجـدې يې شي پخې چــې د رضا په لياري سم دي
سخي پــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منلی بــه وي ځوک چې د سخا پــه لياري سم دي

الهي !
ژوند عبث تيرول متاع نلري او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پايه د مصطفی ص د پاکې او سمې لارې پيروان او صادقه مومنان وګرځو٠

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يــې څــه ده
پيـــرو د سمې ليار د مصطفی پـــه لياري ســم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې د دوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه هميش برخوردراه او سو٠

درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پــه دعا يــم
مطلب ته رســي ځوک چــې د دعا پــه لياري سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پــه هــغه چا چــې د ريا پــه لياري سم دي

تيـــرېـــږي قافلــې د زمانــې نـــن او ســبا کـــې
سر لوړي به وي ځـوک چـــې د الله پـه لياري سم دي

انســان لـري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقــه
زيبيږي ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي

زاهـــد پـــه عـــبادت رسي د زهـــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې يې شي پخې چې درضا په لياري سم دي
سخي په سخاوت باندي حاصل د زړو رضا کړي
منلى به وي ځوک چې د سخا په لياري سم دي
ژوندون هسې عبث چې تيروي متاع يې څه ده
پيرو د سمې ليار د مصطفى په لياري سم دي
درګا ته دي الله زه افغاني لاس په دعا يم
مطلب ته رسي ځوک چې د دعا په لياري سم دي

****

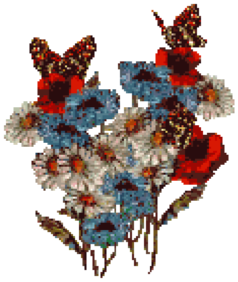

ديارلسمه برخه

شين خالې

زېړ ګل ورو ستــه له ډېر غور، دملګرو دخر ګندونو او مشورو څخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې دشين خالې او دکاکا ناوې يوازې پرېښودل سمه خبره نه وي، همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پرېږدي او د پوهنتون په نژدې سيمو کې کرايې کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالې او د هغې مور د کلي څخه راولــي اودلته نوى ژوند پيل کړي تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکــړي او له بلې خوا شيــن خالې اود هــغې دمور څخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لاس رسى وکړي ٠

زېړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخونې ملګرو ډېرې مرستې وکړې، کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ، هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيو کې يې يولوې بس موټرپه کرا کړ او دزيړګل سره يوځاى

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره د هقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، څمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړي٠

کله چې د زیړ ګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکې زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلـې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه او دحسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خودشین خالۍ خورلنډو اویوشمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیاسره دکلي والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده٠
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غـمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوریې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روښې اوبه په هغو پسې وشیندلې٠

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوواوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړنې تړه بلکه خوړې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې٠
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټۍ وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوي غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې٠
دلته نور د دامان څمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړۍ، لیچی٠څارمی ،اخنک ، غنم رنګکی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنـــګ میوې ترکاري او حـبوبات د نژدې پلورنځیو څخه تر لاسه کیدې٠ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ٠
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښارې ژوند سره اشنایې تر لاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول٠
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلي په پرتله تر یوه حده بله بڼه اورنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بــیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکټرې دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مــرکز کې تیر کړل چې بیا زیــړ ګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او پــه لوړه کچه دطب د پوهنځي دفراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیــدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو اوعزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شیــن خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونــه جګ او د لــوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروســتــه په خپــلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو، کلو او بانډو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي تــه د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنــډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازارته د واده دخرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل اوکاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده ټوکي کورته ورسولنو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل ټادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلــیوالې ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محــفــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زیړګل چې د شین خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستایله:

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت او ستړیا داسې تعریفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو او ستړیا کـــې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

زیړګل په ژوند کې د یو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ویل :
څوک ناست دی غمازي کاڅوک دښکلو سوداګردی
دا ژوند او کارو بارېې شوق او شور سره مزه کا

او دخپلې شین خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې یې دخپل مینې شین خالۍ په لیدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـفـل چې د یارانو تنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترړيا کــې
دا تهول جار او جنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سودا ګردی
د ا ژوند او کارو باريې شوق او شور سره مزه کا

ځواني چې مې ديارقد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

ديدن ته چــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

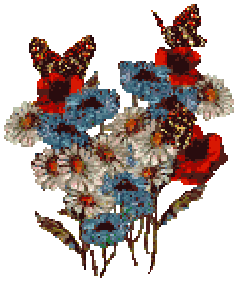

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شين خالۍ

ډاکترزيرګل دواده لپاره پوره تياري نيولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زيرمو دخوني څخه د واده داړتيا وړوريـــجې، اوره اونورې غلې، دا ني دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وي او همدارنګه د خپلو څارويو څخه يې توربخن سخوندر او يو ترکۍ وری حلال اوغوښه يې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه٠

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته ليږلي وه او هم د ښځينه ميلمنو لپاره يې د زرلښتي دپلار لعل مير آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارينه ميلمنو لپاره يې د آکا په بڼ کې چيرته چې د پخلي کارونه هم ترسره کيدل ځاې برابرکړې وه او د ټنګ ټکور لپاره يې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند رغــاړي سره چې په ګلرنګ مشهور وه بيانه کړې وه او د کلا بهر يې ورته ځاى په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه٠

مازيګر ميلمانه ورو وروپه راتلو پيل وکړ چې د ډاکتر زيرګل او د کلي او سيدونکو به ورته هر کلی وايه او سمبال شوې ځاى ته به بدرګه کيدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمينځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونيول شوه٠ کله چې به ميلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کيدل او هلته به د چاى ، اوبو او چلم تدابير ورته نيول کيده او مؤظف کسانو به د ميلمنو خيال ساته٠

څه شيبې ورسته د ميلمنو د خوښې لپار سازيان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونيې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربيتې او داستانونو په ويلو سره د حاضرينو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل ۰
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرځانګې پلار لعل میر آکا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کید ل ، چې د شین خالۍ خور لنډو د کلی ښځواونژدي دوستانو سره ددا ریا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله ښه ورکړې وه۰
په همدې ترتیب ټنګ ټکور دشپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول۰
سبا د چای اوسبا نـاري وروسته دکلی ملا ، سپن ګیری، نـژدی دوستانو او مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې دنکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالۍ او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکتر زیړګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې دکلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزیدلې وه۰

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آکا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل۰

د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل لا د واده شپې میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرخ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدا ن ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول۰

ډاکتر زیړګل اوشین خالۍ ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه دخپل مور شین خالۍ ښکلۍ نجلکۍ وه۰
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دې پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بدحالته وباسې چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شین خالۍ اوکاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډيرو پښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت يا اوسيدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زيړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په يو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې اوورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډير شمير هيوادوال د پوهې ، تعليم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسيدلي دي په غير مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زيړګل او شين خالې د ژوند کيسه ددې خبرې يوه ژوندۍ او وړه شاني بيلګه ده .

زيړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې يادونه کوي :

زمـــوږ د کلي هغه کور
هغه خټين ديوال کې لور
هـــا نغرۍ د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثيلوي :

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلي شان حجره
اوس بې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تير وختونه داسې يا دوي:

ښکلې باغچــه د ميلمنو
د خـــــه ورو شــــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویورې دروازې
هم یې کرکۍ ماتې ښیښې
نــې د تنور خـــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجر ژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې یې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بیا شــــو کــــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زمورږ د کلي هغه کور

زمـــورږ د کلي هغه کـور
هغه ختین دیوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

دکور په مینځ کې وه بیاله
هـــا د انګـــورو ښه چیله
پکې یو ښکلې شان حجره
اوس یې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه دمیلمنو
د ځـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترینه ویورې دروازې
هم یې کړکۍ ماتې ښیښې
نـــې د تنورخــــیژې لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــــه د هجـــر ځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربــــه مور ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو مور امان
یو زوریدلــــي په بد شان
که ته زموږه شــــي غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چــــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه ۰

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنـو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یـونوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوې ۰

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خـیړنیز ،علمي او ادبـي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر یې دشاعر د خیال ددنیا ځـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی۰

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهـــمزولـــو سره نــن دمـــازدیګرپه لور
ډیربــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، ليکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپوڅخه ساحل ته د رسيدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو د هغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صيب په ګوتو کړي تر او سه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبيا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان ليکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي .
پدې اثر کې هغه حساس او په زړه پورې تکيوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خيال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوريدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمې نسخه ليکلې او هغه نامرئی او مجهوله غوټه يې په ډيرروښانه ډول پرانيستی ده چې د شعراو ادب په دنيا کې يو نوې بدلون ګنلای شو. دبيلګې په توګه د شين خالې ناول چې يو انځوريزه او د شاعر ريښتينی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدوديتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بنديزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی .

د ښاغلی سميع الدين افغانی په دی اثر کې اصلې هيرو او اتل نه شو کولې چې حقيقت په اصل رنګ بيان اومجبوريتونو دده شعر اوداستان د خيال او فکر په تال کې انځور کړي اويا داچې يو سلسله محدو ديتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصويروي ، لکه چې وايې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې يار دې شم
ستا د پاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمه ورمه شمه بهار دې شم

يا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبير چيرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صيب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او ديوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خيال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقيقي انخور اوتصوير

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوژدن زیړګل چې د هغې په وراندیز او خوښه دشین خالۍ دخورلنډې زرځانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښي په شپه کې یې په خپل خواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شـه شـه کلـونه دې اختر
پـل دې بختـور شـه ناوې پــل دې بختـور

پل دې بختورشـه ناوې مـینه کـې دې کورشو
نوې اشنـایي شـوه نـوی بـل د مینـې اور شو
ستا د حسن شـمعه چـې روښانه په هر لورشو
حسـن دې ښکلا دې چـیرې مه شـه د نـظر
پـل دې بختـور شـه ناوې پـــل دې بختـور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تـګ لاری پر بنسټ خپل اشعار دقیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي٠
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم پـه ژبه دکاغذ په مخ کې پیل شـي او هنر مند ورتـه په خوږ اواز، ښکلې کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکـړي لکه د افغاني صیب دا لانـدې شعرچې د وطن اوپرګنو تکړه او خوږژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اوازکې کمپوز اوکلیپ شوی اولـرا وبرپښتونخوا اوتـولو افغـانانو دخوښی محافل رنګینوی او اوریدونکې یې په شوق ،اواحسا س اوري اوخوندترې اخلي٠
د یادولو وړده چې دا سندره نه تنها زموږ پـه ګران هـیوادکـې بلکه په نړیواله کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبـوکې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستــا پــه اننـګوکې
چــې دچـا دوینــې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــا د پـــاکـې مــینــې
حقیقت پـکې څــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مــا ویل زه دې لیــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربــه شم ګدر ته
مــا ویــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په څنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤو لیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکوته یې په ډیر درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لــه دربــاره د سلامتیٰ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅونورهم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والــو ته ئې وړاندي کړي.

همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعــرانــو اوصاحب نــظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې ددي لیکنې د لا پیاوړ تیا او غنــې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې.

ومن الله تــوفیــق
نجم الــدین سعیــدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library